

**UCHWAŁA NR 776/LXVIII/2024
RADY MIEJSKIEJ W LUBLIŃCU**

z dnia 25 stycznia 2024 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 poz. 40 z późn. zm.), art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 poz. 1426 z późn. zm.) Rada Miejska w Lublińcu uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1 będzie realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lublińcu.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Lublińca.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Gabriel Podbiol

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024 - 2026

Lubliniec, grudzień 2023

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. UWARUNKOWANIA PRAWNE	4
II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY	5
2.1 Gmina Lubliniec w liczbach	5
2.2 Problem przestępczości i demoralizacji.....	5
2.3 Pomoc społeczna	6
2.4 Problem bezrobocia.....	9
2.5 Edukacja	9
2.6 Publiczna Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Lublińcu	10
2.7 Czas wolny	11
2.8 Przemoc domowa.....	11
2.9 Świadczenia wspierające funkcjonowanie rodzin	12
III. REALIZACJA ZADAŃ GMINY LUBLNIEC W OPARCIU O USTAWĘ O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ	15
3.1 Wykonywanie władzy rodzicielskiej i piecza zastępcza	15
3.2 Asystent rodziny	17
IV. ANALIZA SWAT	19
V. CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY DLA MIASTA LUBLIŃCA NA LATA 2021-2023.....	22
VI. REALIZACJA PROGRAMU.....	24
6.1 Odbiorcy Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....	24
6.2 Realizatorzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny	24
6.3 Przewidywane efekty realizacji Programu	25
6.4 Źródła finansowania.....	25
6.5 Monitoring i ewaluacja	25

WSTĘP

Rodzina to od pokoleń podstawowa grupa społeczna. To ona należy do pierwszego środowiska dającego człowiekowi możliwość wszechstronnego rozwoju, zaspokajania jego wielu potrzeb i wprowadzania go w świat wartości i norm społecznych. Dobrze funkcjonująca rodzina zaspokaja potrzeby dzieci, ponieważ środowisko rodzinne jest źródłem miłości i akceptacji. Współczesna rodzina boryka się z różnorodnymi problemami, którym nie zawsze jest w stanie sprostać. Wynika to z wielu przesłanek: wewnętrznych np. konflikty, bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm, przemoc, rozwody oraz zewnętrznych np. przemiany świadomościowe, kulturowe, rozwój społeczno-gospodarczy. Pogorszenie kondycji rodziny wpływa destrukcyjnie na funkcjonowanie nie tylko jednostki, ale również społeczeństwa. Rodzina dysfunkcyjna nie wypełnia swych zadań względem dzieci. Na pierwszym miejscu zaspokajane są potrzeby dorosłych, zaburzona jest więź emocjonalna między członkami rodziny. Ponieważ występujące problemy są bardzo złożone wymagają rozwiązań interdyscyplinarnych.

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy między innymi opracowanie 3-letnich programów wspierania rodziny, których głównym założeniem jest stworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie rodzicom pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Obowiązek ten realizowany jest przy wzajemnej współpracy i współdziałaniu wszystkich instytucji i organizacji działających na rzecz rodziny.

Niniejszy Program został opracowany przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublińcu w oparciu o pozyskane dane z instytucji gminnych działających na rzecz wsparcia rodzin. Program stanowi kompleksowe ujęcie systemu wspierania rodzin oraz prezentuje kierunki działań na rzecz pomocy rodzinom z gminy Lubliniec.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Opracowanie Programu oraz jego wdrażanie będzie realizowane w oparciu o następujące przepisy prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2023 r., poz. 535 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r., poz. 1300).
7. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2023 r., poz. 390 ze zm.).
8. Ustawa z 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. 2023 r., poz. 2424).
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939).
10. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1923).
11. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Lublińcu na lata 2021-2026.
12. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

2.1 Gmina Lubliniec w liczbach

Gmina Lubliniec leży w województwie śląskim. Jest miastem na prawach powiatu. Liczba mieszkańców Lublińca na dzień 31.12.2022 r. wynosiła 22 793 mieszkańców, w tym 11 023 (48,36%) mężczyzn i 11 770 (51,64%) kobiet. W wieku produkcyjnym w grupie kobiet było 52,99% z kolei w grupie mężczyzn odsetek ten stanowił 64,97%. Z zebranych danych wynika, że na przestrzeni ostatnich lat zauważalny jest powolny, ale stały spadek liczby mieszkańców Lublińca. Jednak w ostatnim roku spadek ten był znacząco wyższy i w 2021 roku z liczby mieszkańców 22 934 zmniejszył się o 141 osób w roku 2022. Liczba ta bezspornie wynika z faktu, że liczba zgonów w Lublińcu w roku 2022 to 287 osoby i jest wyższa niż liczba urodzeń, która wynosiła 162. Ponadto część mieszkańców Lublińca wyprowadziła się.

Częścią prawa rodzinnego jest prawo małżeńskie, które w gminie Lubliniec prezentuje się następująco.

TABELA 1. LICZBA ZAWARTYCH MAŁŻEŃSTW ORAZ LICZBA ROZWODÓW I SEPARACJI W GMINIE LUBLINIEC W OKRESIE 2020-2022

Rok	Liczba zawartych małżeństw	Liczba rozwodów
2020	105	44
2021	115	50
2022	86	49

Zródło: USC Lubliniec

Z analizy powyższych danych wynika, że w roku 2022 znacząco spadła liczba zawartych małżeństw. Natomiast liczba rozwodów utrzymuje się na podobnym poziomie.

2.2 Problem przestępczości i demoralizacji

Korzystając z danych Komendy Powiatowej Policji w Lublińcu¹ powiat lubliniecki należy do bezpieczniejszych powiatów województwa śląskiego (23 miejsce, biorąc pod uwagę ilość przestępstw ogółem, 29 miejsce w kategorii ilości przestępstw kryminalnych i 30 w tzw. 7 kategoriach przestępstw szczególnie uciążliwych w stosunku do 32 jednostek w garnizonie śląskim).

W latach 2020 – 2022 liczba popełnionych przestępstw w Lublińcu była bardzo zróżnicowana. W 2020 roku było ich 547, natomiast w roku 2021 był znaczący wzrost do 608, w roku 2022 był kolejny spadek w stosunku do roku poprzedniego do 593 popełnionych przestępstw w Lublińcu. W tych latach liczba popełnionych przestępstw przez nieletnich uległa znacznemu zmniejszeniu: od 2 w roku 2020

¹<http://bip.lubliniec.kpp.policja.gov.pl/015/stan-bezpieczenstwa/11964,Stan-bezpieczenstwa-na-terenie-powiatu-lublinieckiego.html> z dnia 04.12.2023 r.

(uszkodzenie ciała, podrobienie dokumentu), 5 w roku 2021 (uszkodzenie mienia, przestępstwo z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, udział w bójce, oszustwo), do 4 w roku 2022 (oszustwo, uszkodzenie mienia, uporczywe nękanie, spowodowanie wypadku). Następstwem tego były środki wychowawcze w postaci nadzoru kuratora zastosowane przez Sąd Rejonowy w Lublińcu wobec nieletnich. W 2020 roku Sąd Rejonowy w Lublińcu postanowił o objęciu nadzorem kuratora 25 nieletnich, w 2021 roku - 23 nieletnich, a w 2022 roku zastosowano nadzór kuratorski wobec 21 nieletnich. Powyższe dane dotyczą spraw prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Lublińcu, który swoją właściwością miejscową obejmuje cały powiat lubliniecki.

2.3 Pomoc społeczna

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej definiuje rodzinę jako „osoby spokrewnione i niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. W roku 2022 w sferze działań pomocy społecznej znalazło się 3,23% mieszkańców Lublińca. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą 449 rodzin, składających się z 737 osób. W 2022 roku usamodzielniało się 37 rodzin/osób, przede wszystkim ze względu na podjęcie zatrudnienia bądź otrzymanie świadczenia emerytalno-rentowego. Rodziny zarejestrowane w systemie pomocy społecznej tegoż Ośrodka wymagają wsparcia na różnych płaszczyznach. Świadczenia z pomocy społecznej przyznawane są ze względu na trudne sytuacje rodzin i osób, których nie są oni w stanie przezwyciężyć wykorzystując własne zasoby i możliwości. Pomoc finansowa dla najuboższych mieszkańców miasta realizowana była przede wszystkim w formie zasiłków stałych oraz zasiłków okresowych, (tj. świadczeń wypłacanych z dotacji celowej z budżetu państwa), a także zasiłków celowych (tj. jednorazowych świadczeń przyznawanych na określony miesiąc, będących zadaniem własnym gminy). Ważnym wsparciem dla rodzin i osób potrzebujących była pomoc na zakup żywności lub dla uczniów posiłek w szkole w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. Program umożliwiał udzielenie pomocy w następujących formach: gorący posiłek realizowany w placówkach szkolnych (43 uczniów) i przedszkolnych (36 dzieci przedszkolnych, 2 dzieci korzystających ze żłobka) oraz świadczenie pieniężne przeznaczone za zakup żywności (184 osoby). Kolejnym wsparciem dla rodzin z dziećmi jest pomocy uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej w formie stypendium i zasiłku szkolnego. Świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Lublińca mają na celu zmniejszenie różnic w dostępie do edukacji, umożliwienie pokonywania barier dostępu do nauki wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, a w szczególności, gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także, gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe. W 2022 roku stypendium szkolne otrzymało 58 uczniów. Poniższa tabela prezentuje liczbę osób i rodzin korzystających z pomocy MOPS w latach 2020-2022.

TABELA 2. LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY W MOPS W LUBLIŃCU W LATACH 2020 – 2022

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2020	480	802
2021	466	774
2022	449	737

Źródło: sprawozdania MRiPS-03-R

Z analizy powyższych danych wynika, że na przestrzeni ostatnich trzech lat widoczny jest wyraźny spadek liczby osób korzystających ze wsparcia ze środków społecznych, jednocześnie należy nadmienić, że wzrasta liczba rodzin, które są objęte pomocą Ośrodka z innych względów aniżeli pomoc finansowa. Pracownicy Ośrodka coraz częściej pracują z rodzinami, których sytuacja finansowa jest dobra, natomiast w rodzinie występują inne problemy – takie jak różnego rodzaju uzależnienia czy niewydolność opiekuńczo – wychowawcza.

TABELA 3. LICZBA RODZIN Z DZIEĆMI OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ W 2022 ROKU

Rodziny z dziećmi:	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci	7 dzieci i więcej
Liczba rodzin	34	30	17	5	0	2	0
Ogółem:	88 rodzin						

Źródło: sprawozdanie roczne MRiPS-03

Z powyższych danych wynika, że w 2022 roku wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej przeważają rodziny z 2 dzieci oraz z 1 dzieckiem. Rodziny wielodzietne z 3 dzieci stanowią 19,32% ogółu rodzin korzystających z ww. pomocy. W 2022 roku 42 rodziny niepełne korzystały z pomocy społecznej.

Poniżej przedstawione zostały powody przyznania pomocy społecznej rodzinom korzystającym ze środków społecznych w 2022 roku.

TABELA 4. POWODY PRYZNANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W 2022 ROKU

	PRZESŁANKA (zgodnie z ustawą o pomocy społecznej)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	Długotrwała lub ciężka choroba	269	383
2	Ubóstwo	190	291
3	Niepełnosprawność	179	256
4	Bezrobocie	123	238
5	Alkoholizm	36	42
6	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	40	129
7	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	37	156
8	Bezdomność	22	22
9	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu Zakładu Karnego	4	4
10	Narkomania	7	9
11	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0
12	Sytuacja kryzysowa	3	8
13	Przemoc w rodzinie	1	1
14	Zdarzenie losowe	1	3
15	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0
16	Sieroctwo	0	0
17	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	1	1

Zródło: sprawozdanie MRiPS-03-R za 2022 r.

Z analizy danych wynika, że w odróżnieniu do lat ubiegłych, najwięcej beneficjentów świadczeń ze środków społecznych stanowiły osoby długotrwale lub ciężko chore, natomiast dopiero na drugim miejscu pojawiło się ubóstwo, definiowane, jako zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych jednostki lub rodziny. Ubóstwo jest często drugą bądź kolejną przesłanką kwalifikującą do przyznania świadczenia. Wysoki odsetek osób korzystających ze środków społecznych stanowiły osoby legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności. Z roku na rok zwiększa się liczba osób długotrwale lub ciężko chorych, które wymagają wsparcia Ośrodka. Coraz więcej osób legitymuje się także orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności. Ponadto należy zwrócić uwagę, że 40 rodzin korzystających z pomocy społecznej otrzymało świadczenia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, a 37 rodzin z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności. Ważnym wsparciem dla rodzin z problemami jest poradnictwo specjalistyczne świadczone bezpłatnie dla mieszkańców w Punkcie Konsultacyjnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublińcu.

W 2022 roku z ww. wsparcia skorzystało 250 osób, w tym 83 osoby uzależnione od alkoholu, 1 dziecko z rodziny z problemem alkoholowym, 24 osoby dorosłe – członkowie rodziny alkoholowej, 74 osoby, które były dotknięte przemocą domową, 2 osoby uzależnione od narkotyków.

2.4 Problem bezrobocia

Liczba osób bezrobotnych z gminy Lubliniec zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lublińcu na koniec grudnia 2022 r. wynosiła 478 osób, natomiast w powiecie 1501. W porównaniu do 2021 roku nastąpił wzrost osób bezrobotnych o 17 osób w gminie Lubliniec (461 osoby), a o 28 osób w powiecie (1473 osoby). Stopa bezrobocia dla powiatu lublinieckiego wyszacowana przez GUS na koniec grudnia 2022 roku wynosiła 5,4%, dla województwa śląskiego wynosiła 3,7%, natomiast w kraju wynosiła 5,2%.

Od kilku lat zauważalny jest spadek liczby osób bezrobotnych, które korzystają z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublińcu. W roku 2022 liczba osób bezrobotnych wyniosła 123 osoby co daje spadek w stosunku do roku poprzedniego o 18 osób (141 osób w 2021 r.).

Liczbę osób bezrobotnych na przestrzeni lat prezentuje poniższa tabela.

TABELA 5. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH W GMINIE LUBLINIEC W LATACH 2020-2022

ROK	LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH	
	OGÓŁEM	KOBIET
2020	482	276 (57,26% ogółu)
2021	461	253 (54,88% ogółu)
2022	478	264 (55,23% ogółu)

Źródło: <https://lubliniec.praca.gov.pl/informacja-sygnalna-o-sytuacji-na-lokalnym-ryнку-pracy>

2.5 Edukacja

W mieście Lubliniec działają zarówno placówki publiczne, jak i niepubliczne. W Lublińcu w roku 2022 działał tylko jeden żłobek publiczny, natomiast aż trzy żłobki prywatne. Pomimo rozwoju prywatnych form opieki nad dziećmi do lat trzech, nadal jest zapotrzebowanie na zwiększenie liczby miejsc dla ww. dzieci w placówce publicznej. Do miejskich przedszkoli, których na terenie miasta jest 7, w 2022 roku uczęszczało 749 dzieci, natomiast do 9 niepublicznych przedszkoli uczęszczało 382 dzieci. Na terenie miasta znajdują się cztery publiczne szkoły podstawowe, do których uczęszczało 1744 uczniów, natomiast do jednej prywatnej 274 dzieci. Szkoły średnie na terenie Lublińca oprócz lublinieckich dzieci mają w swoich strukturach uczniów z całego powiatu. Lubliniec ma dobre zaplecze edukacyjne zarówno dzieci zdrowe, jak i niepełnosprawne mają swobodny dostęp do nauki i rozwoju – na terenie miasta znajduje się Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, który oferuje kształcenie i opiekę dla dzieci i młodzieży niesłyszących i słabosłyszących oraz niepełnosprawnych intelektualnie, z autyzmem,

z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Rodzice mogą wybrać, jaki typ placówki im odpowiada i zapisać dziecko do bezpłatnej publicznej lub płatnej prywatnej. Wszystkie lublinieckie szkoły i przedszkola mają w swoim zakresie pomoc w rozwijaniu umiejętności uczniów, a także wsparcie dla dzieci z trudnościami w nauce. Każda z placówek szkolnych zapewnia zajęcia z pedagogiem i psychologiem, które pomagają w rozwiązywaniu zarówno trudności w nauce czy zachowaniu, ale także indywidualną pomoc uczniom, którzy borykają się z różnymi problemami osobistymi. Przedszkola i szkoły dbają o to, aby kultywować święta i ważne wydarzenia, uroczystości takie jak np. wspólne kolędowanie, święto niepodległości czy dzień babci i dziadka. Prężnie działają świetlice szkolne, gdzie oprócz opieki nauczyciele prowadzą różnorodne zajęcia edukacyjne, sportowe, artystyczne. Pomagają także słabszym uczniom w nauce i odrobieniu zadań domowych. Placówki lublinieckie współpracują z kuratorami oraz ośrodkiem pomocy społecznej, zgłaszając niepokojące sygnały, które zaobserwowali u poszczególnych dzieci. Dużym wsparciem objęte są również dzieci posiadające orzeczenie z Publicznej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej. Są to zajęcia korekcyjno – kompensacyjne, rewalidacyjne i wiele innych.

2.6 Publiczna Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Lublińcu

Ważną dla lokalnej społeczności placówką oświatową jest Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (PPPP). Celem statutowym PPPP jest udzielanie dzieciom i młodzieży profesjonalnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Poradnia pomaga także w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udzielania rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, a także wspomaga przedszkola, szkoły i placówki w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

W 2022 roku Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lublińcu zrealizowała następujące działania na rzecz dzieci i młodzieży z terenu gminy Lubliniec:

- wczesne wspomaganie rozwoju dziecka (11 dzieci),
- zajęcia dla dzieci z trudnościami w czytaniu i pisaniu (16 dzieci),
- zajęcia dla dzieci z dyskalkulią (3 dzieci),
- terapia psychologiczna dzieci i młodzieży (12 dzieci),
- psychoterapia dzieci i młodzieży (6 dzieci),
- rehabilitacja dzieci i młodzieży (36 dzieci),
- realizacja zajęć w ramach rządowego programu „Za Życiem” (12 dzieci).

Natomiast na rzecz wsparcia rodziców prowadzone były warsztaty pt. „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”, czyli zajęcia grupowe o charakterze edukacyjnym, których celem jest pogłębienie kompetencji rodzicielskich i wychowawczych. W roku 2022 w ww. warsztatach uczestniczyło 12 osób.

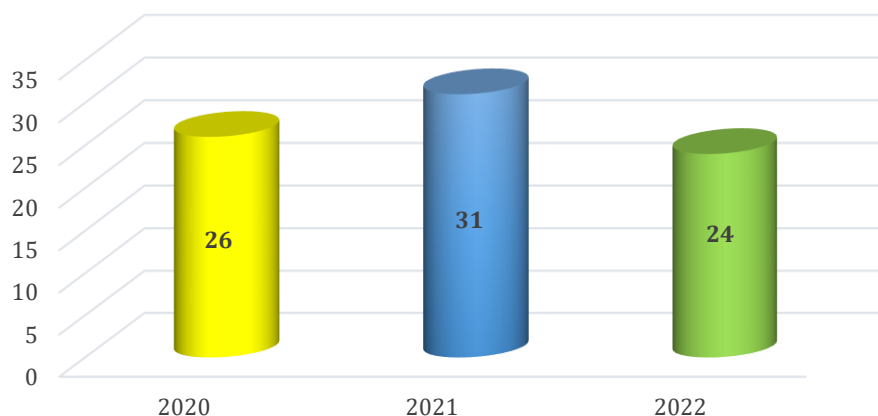
2.7 Czas wolny

Dla prawidłowego rozwoju człowieka, nie tylko tego najmłodszego niezbędna jest rozrywka, samodoskonalenie, rozwój zainteresowań. Nierzadko przynależność do grupy osób dzielących wspólne pasje, zainteresowania nie tylko rozwija potrzebę przynależności, ale także może oddziaływać terapeutycznie. W obszarze kultury i rozrywki w mieście Lubliniec prężnie działa dla lokalnej społeczności Miejski Dom Kultury. W MDK działa nie tylko kino „Karolinka” lecz prowadzonych jest wiele różnorodnych warsztatów, zajęć dla dorosłych oraz dzieci, jak np. „Teatr po pracy”, orkiestra dęta, Gospelsi, studio piosenki, zajęcia plastyczne, malarstwo emocjonalne, młodzieżowa i dziecięca scena teatralna, formacje taneczne, break dance, street dance, rytmika, ceramika, „Akademia kreatywności”, „klub zdrowego stylu życia” i wiele innych. Ponadto w Lublińcu działa Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna „LUBITEKA”, to miejsce interesujące nie tylko dla miłośników książek, ale także dla osób ciekawych świata, dzięki organizowanym wystawom, spotkaniom autorskim, szkoleniom i wielu innym tematycznym akcjom, jak np. „Dzień bezpiecznego Internetu: Działajmy razem” – dla dzieci w wieku 7-12 lat. Na terenie miasta znajdują się również obiekty sportowe, jak: basen miejski, orliki, lodowisko, „siłownia pod chmurką” czy rozrywkowy park sportowy „Lubisfera”.

2.8 Przemoc domowa

Od dnia 22 czerwca 2023 r. obowiązują znowelizowane przepisy dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej. Zmienione zostały przepisy dotyczące samej procedury „Niebieskie Karty”, a także rozwiązań mających służyć poprawie sytuacji osób dotkniętych przemocą. Pierwszym zauważalnym elementem zmiany jest samo nazewnictwo ustawy i definicji przemocy z „przemoc w rodzinie” na „przemoc domową”, co miało pokazać, że zjawisko przemocy nie zawęży się tylko do członków rodziny, a zachowania przemocowe mogą występować szerzej np. wśród byłych małżonków czy byłych partnerów. Zdefiniowano zatem pojęcie osoby doznającej przemocy domowej, wśród których znajduje się małoletni, wobec którego stosowana jest przemoc domowa lub który jest świadkiem przemocy domowej wobec innych.

Jak wynika z informacji przekazanych przez przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublińcu, w związku z występowaniem przemocy w roku 2022 wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w 24 rodzinach, jest to o 7 Kart mniej w porównaniu do roku poprzedniego 2021, gdzie procedurę wszczęto w 31 rodzinach, natomiast o 2 mniej, jeśli weźmiemy pod uwagę rok 2020, gdzie wszczęto 26 procedur „Niebieskie Karty”. Liczba rodzin, w których ofiarami przemocy domowej ze strony najbliższych były dzieci, w przeciągu ostatnich lat była niewielka. W roku 2020 była to 1 rodzina, w roku 2021 - 6 rodzin, a w roku 2022 - 4 rodziny. Najczęściej ofiarami przemocy domowej były kobiety ze strony swoich mężów lub partnerów.

Najwięcej procedur „Niebieskiej karty” wszczynali przedstawiciele policji, na drugim miejscu pracownicy socjalni MOPS, na trzecim przedstawiciele oświaty, służba zdrowia sporadycznie, natomiast przedstawiciele Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ciągu ostatnich lat nie założyli żadnej Niebieskiej Karty.

TABELA 6. INICJOWANIE NOWYCH PROCEDUR „NIEBIESKIE KARTY” PRZEZ POSZCZEGÓLNE SŁUŻBY W LUBLIŃCU

ROK	MOPS	Policja	MKRPA	Służba zdrowia	Oświata	Ogółem
2020	3	20	0	2	1	26
2021	3	25	1	0	2	31
2022	2	20	0	0	2	24

Źródło: dane z Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublińcu

2.9 Świadczenia wspierające funkcjonowanie rodzin

• Świadczenie wychowawcze (500+)

Program *Rodzina 500 +* jest finansowym wsparciem polskich rodzin. Program wszedł w życie 1 kwietnia 2016 roku i przyczynił się do poprawy sytuacji materialnej rodzin. W Lublińcu z takiej formy pomocy skorzystało wiele rodzin. Dokładne dane przedstawia poniższa tabela.

TABELA 7. RODZINY KORZYSTAJĄCE Z PROGRAMU RODZINA 500+

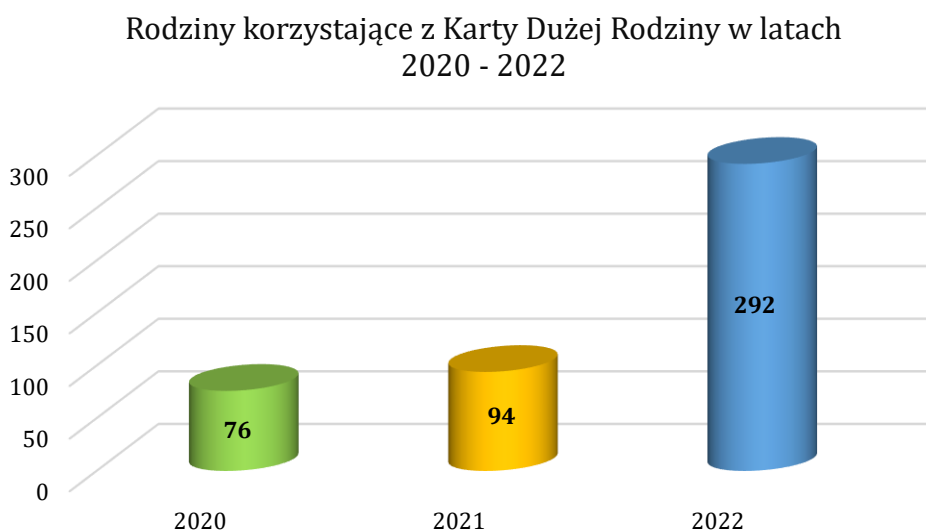
ROK	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI
2020	2644	4319
2021	2786	4528
2022	2487	4148

Źródło: sprawozdanie MOPS Lubliniec za lata 2020 – 2022

Z powyższych danych można wyciągnąć wniosek, że liczba rodzin objęta świadczeniem 500 + spada co jest prawdopodobnie spowodowane niższą liczbą urodzeń. Ponadto od maja 2022 r. świadczenie to jest wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

- **Karta Dużej Rodziny**

Karta Dużej Rodziny to ogólnopolski program wspierający rodziny wielodzietne. To system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin z 3 i więcej dzieci, zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość korzystania z tańszej oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Od początku funkcjonowania Karty Dużej Rodziny w gminie Lubliniec skorzystało z niej 1199 rodzin, w tym 2097 rodziców – od 2019 roku byli to również rodzice, którzy kiedykolwiek mieli, co najmniej troje dzieci, natomiast z takiej formy ulg na podstawie Karty Dużej Rodziny skorzystało lub nadal korzysta 1650 dzieci.

W 2022 roku nastąpił wzrost liczby wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny. Najwięcej wniosków złożono w okresie od września do grudnia 2022 r. (206 wniosków), co związane było z procedowaniem a następnie wejściem w życie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej. Ustawa zakłada „zamrożenie” cen energii elektrycznej na poziomie cen z roku 2022 dla odbiorcy uprawnionego za zużycie wynoszące maksymalnie 2 MWh, a dla posiadaczy Karty Dużej Rodziny (rodziców) za zużycie wynoszące maksymalnie 3 MWh.

- **Zasilek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne.**

Wsparciem dla rodzin z osobą niepełnosprawną jest świadczenie pielęgnacyjne, które przysługuje jednemu z rodziców osoby niepełnosprawnej albo opiekunowi faktycznemu osoby niepełnosprawnej, który w związku z koniecznością opieki nad osobą niepozostającą w związku małżeńskim (chyba, że współmałżonek jest niepełnosprawny w stopniu znacznym) legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczność stałej lub długotrwałej opieki, lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, konieczność stałego współudziału, na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności rezygnując z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej i nie są osobami pobierającymi emeryturę, rentę lub podobne świadczenia.

Na terenie Lublińca w roku 2022 było 181 dzieci, które legitymowały się orzeczeniem o niepełnosprawności i pobierały zasiłek pielęgnacyjny. Część z tych rodzin kwalifikowało się, aby skorzystać z pomocy finansowej w formie świadczenia pielęgnacyjnego. W Lublińcu z takiej formy skorzystało: 74 rodziny w 2020 roku, 79 rodzin w 2021 roku, 79 rodzin w 2022 roku.

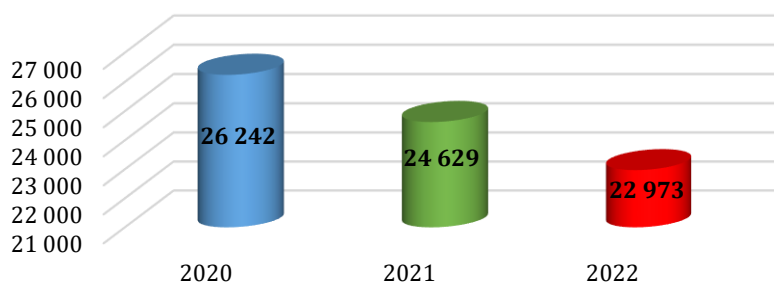
- **Świadczenie „Za życiem”**

W 2022 roku wypłacono 2 jednorazowe świadczenia „Za życiem”. Świadczenie to przysługuje z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu. W stosunku do poprzedniego, 2021 roku liczba tych świadczeń zmalała o 3 świadczenia. Natomiast w roku 2020 wypłacono 2 świadczenia „Za życiem.”

- **Zasiłki rodzinne**

W 2022 roku wypłacono 22 973 świadczeń rodzinnych (zasiłków) – w stosunku do 2021 roku liczba wypłaconych zasiłków zmniejszyła się o 1656, natomiast w 2020 roku wypłacono 26 242, jest to o 3269 świadczeń więcej w porównaniu do roku 2022.

Liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych

Zmniejszenie liczby wypłacanych zasiłków rodzinnych związane jest natomiast z brakiem waloryzacji kryterium dochodowego oraz wysokości świadczeń rodzinnych, przy jednoczesnym wzroście płacy minimalnej, co wiąże się z tym, iż coraz mniej rodzin kwalifikuje się do otrzymywania zasiłku rodzinnego (kryterium dochodowe wynosi 674 zł na osobę w rodzinie lub 764 zł, jeśli w rodzinie wychowywane jest dziecko niepełnosprawne).

Po przeanalizowaniu świadczeń wspierających funkcjonowanie rodzin można stwierdzić, że polskie rodziny z dziećmi mają realne wsparcie finansowe ze strony państwa. W/w wsparcie przekłada się na wzmocnienie ich kondycji finansowej pozwalając nie tylko na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, ale również tych wyższego rzędu jak np. rozwój zainteresowań, hobby etc. Otrzymywane świadczenia zwiększają budżet domowy rodzin (np. świadczenie wychowawcze 500+ niewliczane jest do dochodu rodziny a stanowi realne wsparcie finansowe), co przekłada się na mniejszą ilość rodzin korzystających ze świadczeń społecznych Działu Pomocy Środowiskowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublińcu.

III. REALIZACJA ZADAŃ GMINY LUBLNIEC W OPARCIU O USTAWĘ O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

3.1 Wykonywanie władzy rodzicielskiej i piecza zastępcza

W sytuacjach zagrożenia dobra dziecka sąd opiekuńczy może wydać odpowiednie zarządzenia względem rodziców, jak np. zobowiązać rodziców do pracy z asystentem rodziny, skierować rodzinę na terapię rodzinną, poddać wykonywanie władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego, zarządzić umieszczenie małoletniego w pieczy zastępczej i wiele innych (art. 109 ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy).

Z otrzymanych danych z Sądu Rejonowego w Lublińcu wynika, że w gminie Lubliniec wzrasta liczba nadzorów kuratorskich nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej. W 2022 roku SR zarządził w 75 sprawach nadzór kuratora nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej, w 2021 roku w 67 sprawach, natomiast w 2020 roku w 73 sprawach. Sąd Rejonowy nie posiada statystyk uszczegóławiających rodzajów zagrożeń dobra dzieci.

W 2022 roku 39 dzieci przebywało w pieczy zastępczej, w tym 25 dzieci w rodzinach zastępczych a 14 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Na terenie miasta Lublińca funkcjonowało 18 rodzin zastępczych. Szczegółowe dane dotyczące pieczy zastępczej z terenu gminy Lubliniec w okresie od 2020 do 2022 roku prezentuje poniższa tabela.

TABELA 8. LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH I DZIECI UMIESZCZONYCH W PIECZY ZASTĘPCZEJ W LATACH 2020-2022 Z TERNU GMINY LUBLINIEC

	2020	2021	2022
Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie miasta Lubliniec	24	23	18
Liczba dzieci z miasta Lublińca przebywających w pieczy zastępczej z podziałem:	26	43	39
- dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych	22	30	25
- dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4	13	14

Źródło: PCPR, dane własne MOPS

W myśl art. 191 ust. 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina, właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do okresów pobytu dziecka w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej wlicza się również okres przebywania tego dziecka, po osiągnięciu pełnoletności, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, na zasadach określonych w art. 37 ust. 2 ustawy. Oznacza to, iż gmina współfinansuje pobyt w pieczy również osób dorosłych, dopóki pobierają naukę, o której mowa w art. 37 ust. 2, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia.

Poniższa tabela prezentuje koszty ponoszone przez Gminę Lubliniec z tytułu współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej w latach 2020-2022.

**TABELA 9. LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POSZCZEGÓLNYCH LATACH ORAZ KOSZTY, DO KTÓRYCH GMINA LUBLINIEC ZOSTAŁA
ZOBOWIĄZANA USTAWĄ O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ.**

	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej		Wydatki poniesione przez gminę na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	
	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	Pobyt w rodzinach zastępczych	Pobyt w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
2020	22	4	103 544,74 zł	30 736,16 zł
2021	30	13	136 474,89 zł	103 351,15 zł
2022	25	14	157 678,69 zł	237 237,72 zł

Zródło: Opracowanie własne MOPS Lubliniec

3.2 Asystent rodziny

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt gminy zapewnia wsparcie i pomoc, które prowadzone jest w formie pracy z rodziną, pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania. Wspieranie rodziny realizuje się za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem jej zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Praca ta jest prowadzona także w przypadku umieszczenia dziecka poza rodziną. W przypadku gdy MOPS poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy i jeśli z analizy sytuacji rodziny wynika konieczność jej wsparcia wnioskuje do Dyrektora MOPS o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę stabilności życiowej, która jest niezbędna do prawidłowego rozwoju dziecka. Wspieranie rodziny usługą asystenta rodziny odbywa się za jej zgodą oraz przy jej czynnym udziale. Asystent rodziny pracuje bezpośrednio w miejscu zamieszkania rodziny lub miejscu przez nią wskazanym. Asystent rodziny ściśle współpracuje z pracownikiem socjalnym. Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

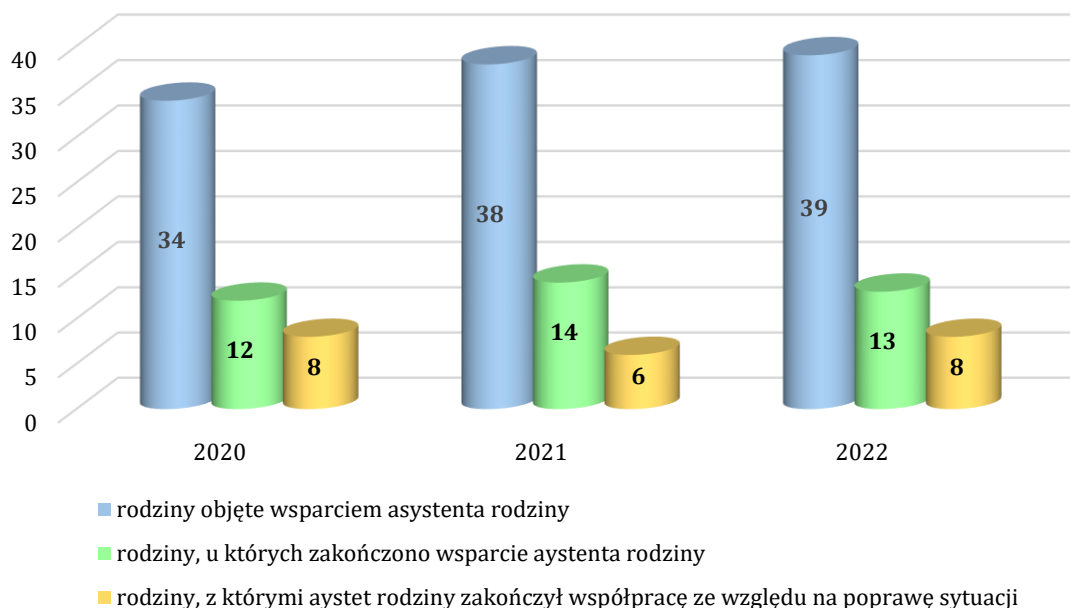
Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w uzyskaniu zatrudnienia, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym spokrewnionym oraz pełnoletnim wychowankom opuszczającym te rodziny;
- prowadzenie poradnictwa i edukacji dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej, w tym poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów oraz udzielanie informacji na temat pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe;
- sporządzanie planu pracy z rodziną, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z zespołem interdyscyplinarnym, określającego cel, spodziewane efekty, zakres działań oraz role wszystkich osób, których dotyczy plan pracy z rodziną, w przezwyciężeniu kryzysu w rodzinie;
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z rodziną zastępczą, rodzinnym domem dziecka, placówką opiekuńczo-wychowawczą, regionalną placówką opiekuńczo-terapeutyczną lub interwencyjnym ośrodkiem preadopcyjnym, w których umieszczono dziecko z rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i sądem.

Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia jego przygotowania i doświadczenia zawodowego oraz stopnia trudności wykonywanych zadań, łącznie nie może jednak przekroczyć 15 rodzin. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Lublińcu zatrudnionych jest 2 asystentów rodziny.

W 2022 roku wsparciem asystenta rodziny objęte było 39 rodzin, 6 rodzin zostało zobowiązanych postanowieniem Sądu Rejonowego w Lublińcu do współpracy z asystentem, 6 rodzin zostało objętych wsparciem asystenta rodziny na wniosek placówek oświatowych, w pozostałych 27 rodzinach asystent rodziny rozpoczął pracę na wniosek pracownika socjalnego Ośrodka za zgodą rodziny. W 2022 roku z 13 rodzinami asystenci zakończyli pracę. W przypadku 8 rodzin w efekcie współpracy z asystentem rodziny nastąpiła poprawa sytuacji, zostały zrealizowane wszystkie zadania zawarte w planie pracy z rodziną, co pozwoliło rodzinom na prawidłowe, już samodzielne funkcjonowanie, 5 rodzin przeprowadziło się do innej miejscowości. Jedno dziecko z rodzin objętych asystentem rodziny trafiło do placówki opiekuńczo – wychowawczej, jedno dzieci do rodziny zastępczej. W ww. przypadkach asystenci współpracują w dalszym ciągu z rodzinami biologicznymi. Poniższy wykres prezentuje ilość rodzin objętych usługą asystenta rodziny w latach 2020-2022.

Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny

Jak wynika z powyższego wykresu na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej utrzymywała się na podobnym poziomie. W 2022 roku zanotowano największą liczbę rodzin objętych tym rodzajem pomocy, tj. 39 rodzin. Asystenci rodziny z tutejszego Ośrodka wskazują, że najczęstszym powodem objęcia rodziny ww. wsparciem jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, na którą wpływa m. in. uzależnienie od alkoholu rodzica/rodziców, przemoc, upośledzenie umysłowe rodzica, szeroko rozumiana nieporadność życiowa. Praca asystenta rodziny przynosi zamierzone, pozytywne efekty w postaci poprawy sytuacji rodziny i zakończenie usługi asystenta rodziny, co pokazują powyższe dane. W sierpniu 2023 r. Zarządzeniem nr 18/2023 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublińcu z dnia 18.08.2023 r. wprowadzono „**Procedurę postępowania pracownika socjalnego i asystenta rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublińcu w pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych**”. Procedura ta daje pracownikom Ośrodka jasne i spójne wytyczne w zakresie pracy z rodziną.

IV. ANALIZA SWAT

W planowaniu działania pomocne będzie uświadomienie sobie istnienia zagrożeń oraz zasobów. Świadomość zagrożeń pozwoli na ograniczenie ryzyka niepowodzenia zaplanowanego działania lub przeciwdziałanie ryzyku.

Analiza SWOT to jedna z popularnych i podstawowych technik analitycznych. Służy do porządkowania informacji o organizacji. Analiza ta jest stosowana, jako uniwersalne narzędzie w etapach analizy strategicznej.

Polega na uporządkowaniu posiadanych informacji o projektach czy organizacjach i jej rzeczywistości na cztery grupy:

S (strengths) – mocne strony, atuty, zalety,

W (weaknesses) – słabe strony, słabości, wady,

O (opportunities) – szanse, na korzystne zmiany,

T (threats) – zagrożenia, niebezpieczeństwo zmian niekorzystnych.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- dobra współpraca międzyinstytucjonalna; - profesjonalna kadra działająca na rzecz wsparcia rodziny; - zaplecze materialne Ośrodka; - przychylność władz lokalnych oraz polityka prorodzinna gminy; - realizacja celów strategicznych i operacyjnych wynikających z Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublińca na lata 2021-2026; - umiejętność pozyskiwania środków finansowych na działania projektowe i ich realizację; - współpraca ze stowarzyszeniem „Złote lata”, jako partnerem projektowym; - nieodpłatna pomoc prawna, konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla mieszkańców w ramach działalności Punktu Konsultacyjnego; - rozwinięta i dostosowana do potrzeb mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży oferta Miejskiego Domu Kultury oraz Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej; - rozwój działań w obszarze wsparcia i pomocy rodzinie poprzez usługę asystenta rodziny; - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej;	- ograniczona dostępność specjalistów np. psychiatrów dziecięcych, terapeutów rodzinnych; - brak placówki wsparcia dziennego; - niewystarczająca liczba miejsc w żłobku miejskim; - wysokie koszty ponoszone przez gminę z tytułu dofinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej; - ograniczone środki finansowe Ośrodka;

- wsparcie materialne rodzin, w tym świadczenia rodzinne, wychowawcze 500+, „Dobry start”; - wsparcie budżetu rodzin wielodzietnych poprzez posiadanie Karty Dużej Rodziny; - wsparcie niematerialne rodzin, w tym poprzez organizowanie letniego wypoczynku dla dzieci, - dostęp i wysoki poziom funkcjonowania placówek przedszkolnych i szkolnych; - dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie Miasta;	
SZANSE	ZAGROŻENIA
- sprzyjająca polityka prorodzinna gminy; - rozbudowa infrastruktury gminnej na rzecz wsparcia rodziny; - możliwości pozyskiwania środków na realizację projektów (np. środki z UM, MRPiPS, środki unijne); - spadek udziału rodzin i osób korzystających z pomocy MOPS; - rozwój prywatnych placówek opieki nad dzieckiem do lat trzech (niepubliczne żłobki, kluby dziecięce); - podnoszenie kompetencji osób pracujących na rzecz wsparcia rodziny; - powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej poprzez wzmocnienie roli opiekuńczo-wychowawczych rodzin i ich skuteczną pracę z asystentem rodziny; - spadek popełnianych przestępstw przez nieletnich;	- wzrost problemów psychicznych u dzieci i młodzieży spowodowany m.in. pandemią COVID-19, wojną na Ukrainie, kryzysem ekonomicznym; - stereotypowe postrzeganie Ośrodka Pomocy Społecznej; - niechęć do współpracy ze strony rodzin; - rosnąca liczba zadań do realizacji przez samorządy przy braku lub niewielkim poziomie dofinansowania tych zadań; - niezaradność życiowa, nieumiejętne gospodarowanie środkami finansowymi i uzależnienia rodzin od pomocy społecznej; - wzrost liczby nadzorów kuratorskich nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej;

V. CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY DLA MIASTA LUBLIŃCA NA LATA 2024-2026

Analiza diagnozy środowiska lokalnego i problemów społecznych pozwoliła na zdefiniowanie następującego celu głównego oraz celów szczegółowych.

Cel główny: efektywny i spójny system wspierania rodziny.

Nr celu	Zadania do realizacji	Realizator	Wskaźniki
Cel główny: efektywny i spójny system wspierania rodziny.			
Cele szczegółowe:			
1.	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny.	MOPS	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta rodziny.
2.	Organizowanie i finansowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży.	MOPS	Liczba osób korzystających z wypoczynku.
3.	Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin będących w kryzysie.	MOPS, PK, PPPP, placówki oświatowe	1. Liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi korzystających ze wsparcia asystenta rodziny, pracownika socjalnego; 2. Liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi korzystających z poradnictwa specjalistycznego.
4.	Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego.	MOPS, PK	Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w ramach działalności Punktu Konsultacyjnego.
5.	Prowadzenie działań na rzecz integracji rodzin oraz aktywnego spędzania czasu wolnego.	MOPS, UM, MPBP, MDK	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin, jak: imprezy plenerowe, festyny, warsztaty, spotkania integracyjne rodzin oraz aktywnego spędzania czasu.
6.	Organizowanie cyklicznych wydarzeń w ramach projektu streetworkingowego.	UM	Liczba zorganizowanych wydarzeń.
7.	Wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez prowadzenie różnorodnych form wychowawczych w szkołach i instytucjach kultury.	MDK, MPBP, Placówki oświatowe	Liczba zorganizowanych działań dla dzieci i młodzieży w zakresie czasu wolnego.
8.	Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.	MOPS	Liczba pracowników biorących udział w szkoleniach/warsztatach/ superwizjach i innych działaniach podnoszących kwalifikacje i kompetencje zawodowe.
9.	Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin - zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	MOPS, UM	1. Liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną, w tym: - Liczba rodzin z dziećmi objętych dożywianiem w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”;

			- Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą w formie stypendium i zasiłku szkolnego; - Liczba rodzin korzystających z pomocy rzeczowej – pomoc żywnościowa w ramach POPŻ; - Liczba wydanych „Kart Dużej Rodziny”; - Liczba rodzin korzystających ze wsparcia finansowego MOPS – zasiłki stałe, okresowe, celowe; - Liczba rodzin korzystających z jednorazowej pomocy z tytułu urodzenia dziecka; - Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia rodzinne wraz z dodatkami; - Liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego; - Liczba rodzin pobierających dodatki mieszkaniowe i zryczałtowany dodatek energetyczny;
10.	Rozwijanie działalności placówek opieki nad dziećmi do lat 3.	UM	1. Liczba miejsc dostępnych w samorządowym żłobku; 2. Liczba dzieci, którym nie zostało przyznane miejsce w żłobku.
11.	Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny.	MOPS UM	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny.
12.	Realizacja działalności projektowej na rzecz wsparcia rodzin z dziećmi.	MOPS UM	1. Liczba realizowanych projektów na rzecz wsparcia rodzin i dzieci, 2. Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem w ramach projektów.
13.	Współfinansowanie przez gminę pobytu dzieci w pieczy zastępczej.	MOPS	Wydatki poniesione przez gminę na częściowe pokrycie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.
14.	Prowadzenie pracy z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	MOPS	1. Liczba rodzin biologicznych, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej; 2. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej; 3. Liczba opracowanych planów pracy przez asystenta rodziny i/lub pracownika socjalnego; 4. Liczba dzieci, które powróciły z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej; 5. Liczba rodzin biologicznych pozostających we współpracy z asystentem rodziny i/lub pracownikiem socjalnym.
15.	Wsparcie społeczne dla kobiet w ciąży i rodzin w ramach ustawy „Za życiem”.	MOPS	Liczba rodzin i kobiet w ciąży objętych wsparciem asystenta rodziny w ramach ustawy „Za życiem”.
16.	Rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej na rzecz rozwiązywania problemów w rodzinie, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.	MOPS	1. Liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie; 2. Liczba działań zorganizowanych we współpracy z innymi instytucjami na rzecz rozwiązywania problemów w rodzinie.

VI. REALIZACJA PROGRAMU

6.1 Odbiorcy Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Odbiorcami Programu są:

- rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Lubliniec, które z różnych przyczyn przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, czy prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Lubliniec dotknięte zjawiskiem przemocy, problemem uzależnienia od alkoholu, narkotyków czy innych używek, zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym, chorobą, bezrobociem,
- dzieci zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej,
- rodziny, w których władza rodzicielska została odebrana lub ograniczona poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej,
- rodziny, w których urodzą się dzieci z niepełnosprawnością lub ciężką chorobą,
- przedstawiciele instytucji, służb, organizacji pracujących na rzecz wsparcia rodzin i dzieci.

6.2 Realizatorzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Założenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 wymagają podejmowania wspólnych działań, wymiany informacji różnych instytucji, służb, organizacji z terenu gminy, a mianowicie:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym:
 - Punkt Konsultacyjny,
 - Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Urząd Miejski,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Sąd Rejonowy w Lublińcu,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Lublińcu,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Miejski Dom Kultury,
- Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna,
- Placówki oświatowe,
- Placówki służby zdrowia,
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz wsparcia rodzin i dzieci,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- lokalne media, prasa.

6.3 Przewidywane efekty realizacji Programu

- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodziny,
- wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa rodziny, więzi rodzinnych,
- zwiększenie dostępności rodzin do poradnictwa specjalistycznego,
- wykorzystanie istniejących zasobów instytucji działających na rzecz wsparcia rodzin i dzieci,
- ograniczanie powstawania sytuacji kryzysowej w rodzinach wymagających interwencji,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- poprawa funkcjonowania rodziny w celu stworzenia odpowiednich warunków umożliwiających powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej,
- wzrost świadomości rodzin i mieszkańców na temat skutków, jakie powodują różnego rodzaju uzależnienia,
- wzrost jakości świadczonych usług na rzecz wsparcia rodzin i dzieci, m.in. poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry pracującej w tym obszarze.

6.4 Źródła finansowania

Źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 będą: budżet państwa, budżet gminy oraz środki pozabudżetowe pozyskane z innych źródeł.

6.5 Monitoring i ewaluacja

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lublińcu będzie koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 oraz odpowiadał będzie za sporządzanie corocznych sprawozdań i monitorowanie stopnia realizacji Programu.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, osiągnięcie zakładanych rezultatów. Na potrzeby ewaluacji przyjęto wskaźniki w Programie. Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb oraz posiadanych możliwości. W lokalnym systemie działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych wszystkie podmioty są ważne i należy brać ich opinię pod uwagę. Tak rozumiana współpraca zapewni pełne i kompleksowe działanie na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.